

218260

Sz. 21. sz.

A legfontosabb növényápolási munkák

KIADJA

A MAGYAR FOTÓ DIA OSZTÁLYA

A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

BUDAPEST 1951

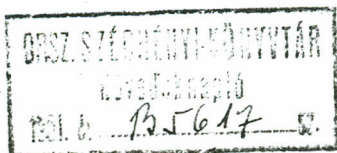
TUDNIVALÓK

A PESZÉLŐ KÉPTK előadásszövegeit és filmdiasorozatait az illetékes megyei tanács népművelési osztálya díjtalanul kölcsönzi. Az odaszállítás költségei a kölcsönző hivatalt, a visszaszállítás költségei a kölcsönvevőt terhelik. Közérdek, hogy a szövegekönyveket és a filmdiasorozatokat felhasználásuk után azonnal visszaküldjük a Megyei Tanács Népművelési Osztály címére. A kölcsönzött előadásszövegekért és diasorozatokért a kölcsönvevő hivatal anyagi felelőséggel tartozik. A szöveget változtatni (áthuzni stb.) nem szabad. Különösen kiméljük a filmdiasorozatokat a karcolástól.

A vetítettképes előadásokkal kapcsolatos tapasztalatok, indítványok és észrevételek közlését a Magyar Fotó Dia osztálya (Landler Jenő-u. 28.) bárkitől köszönettel veszi.

Az 1949-50-1951. oktatási évadban megjelent vetítettképes előadásszövegek és filmdiasorozatok címjegyzéke a füzet borítólapjának hátsó oldalán található.

218260

A legfontosabb növényápolási munkák.

Vetítés előtti bevezetés:

Földünk terméshozamát – mint ahogy a szovjet és hazai tudomány, valamint a szovjet mezőgazdasági eredmények bizonyítják – a termelt növények ápolási munkáival növelhetjük.

A szovjet kutatók megkeresték a növény fejlődéséhez szükséges helyes módszereket. A szovjet kolhozok, szovhozok, a helyes növényápolási módszerek alkalmazásának köszönhetik nagy terméseredményeiket. Feladat az, hogy a télen tárolt nedvességet megőrizzük s növényeink számára azt száraz idő esetére is tartalékoljuk. Így nem fordul elő a nyárvégi kistülés. Természetesen ehhez feltétlenül szükséges, hogy különösen a növények növekedésének szakaszában, kelés után, minden lehetőséget biztosítsunk fejlődésükhöz. Ezért előnyös a porhanyós talaj, melyben a kis növény gyökerei könnyen fejlődnek. Ezért van szükség a sarabolásra, a minél többszöri kapálásra, hogy a nedvesség elpárolgását meggátolhassuk és a kapálásokkal a nedvesség párlóit, a gyomokat kiirtsuk.

Igaz az, az alföldi közmondás, hogy „egy kapálás felér egy jó esővel”. Harcoljunk hát a növényápolási munkák elvégzésével a jó termésért. Rajtunk mulik, hogy a kapálással elősegítjük-e a már lehullott csapadék tartalékolását, megkönnyítve ezzel növényeink fejlődését, elősegítjük-e termésátlagunk emelését.

6. Mezőgazdasági nagyüzemeink, állami gazdaságaink és termelőségkezelőink széleskörű munkaversenye a növényápolásban is új munkamódszereket hozott létre. Kiemelkedik Hajnal Jánosnak, a sinatelepi állami gazdaság dolgozójának ujtása. Három egysoros fogatos-kapát szerelt össze és így egy nap alatt 7-8 hold lókapázását végezte el.
7. A pátyi traktoristák tovább fejlesztették ezt az ujtást és egy traktorral 9 lókapát vontattak. Ezzel a módszerrel naponta mintegy 25 hold kapálását tudták elvégezni. Ilyen gépek alkalmazása természetesen csak nagyüzemi gazdaságokban lehetséges.
8. Példa erre a Szovjetunió, ahol mint minden más munkát, a növényápolás nagy részét is géppel végzik a kolhozparaszatok. A képen látható gép az Andrejev kolhoz gyapotvetésének sorközét kapálja.
9. Kapálógép munkaközben. A kolhozokban a gépek alkalmazása nemcsak a munkát könnyíti meg, de lehetővé teszi, hogy alaposabb munkát végezzenek, jobban ápolják a növényeket. A növények a gondos ápolási munkát bő terméssel fizetik meg. Ennek köszönhetik a kolhozparaszatok jólétüket és ezt a példát követik a mi termelőszövetkezeink is.

Vetített szöveg:

10. Az eddigi képekből láthattuk, hogy a nagyüzemi gazdálkodás megkönnyíti a növényápolási munkát. Lehetővé teszi a gépek fokozottabb alkalmazását s ezen keresztül a kapálás többszöri ismétlését.
11. A meghántott tarló, mint a szivacs, magába gyűjt és nem engedi elpárologni a nedvességet, illetve csapa-

déket, mint a háttalan. A morzsalékos talajszerkezetben nehezen épülnek ki a párolgató hajszalcsövek.

12. Saraboláskor a föld felső rétegét porhanyítjuk. A morzsalékos talajszerkezet kialakítása fáradtságos munka, ennek elhagyása a növény elsatnyulását okozza. Ha a talaj felületét rendszeresen ápoljuk, megőrizzük a kedvező talajszerkezetet. Ezért van szükség a kelésutáni sarabolásra. A sekély, 2-3 cm-nyi kapálás nemcsak a gyomokat irtja ki, de a talaj felületét porhanyos állapotba hozza és meggátolja kiszáradását.
13. Később azonban szükség van mélyebb porhanyításra, hogy a növény gyökérzetének fejlődését elősegítsük. Ilyenkor 3-4 cm mélyen kapáljunk, hogy a növény gyökerei levegőhöz jussanak. Általános szabály legyen, hogy mihelyt eső után a talaj megszikkad, kapáljunk, vagy saraboljunk, mert munkánk árát a várható terméstartásban bőven visszacapjuk.
14. Ez a kapálás helytelen módja. Így nem irtjuk a gyomot, csak arrébb huzzuk. Az ilyen 5-6 cm, vagy ennél mélyebb kapálással könnyen megsértjük a növény gyökérét is. Nehezebb a munka, ugyanakkor káros hatása van. Szabály legyen a kapálásnál az is, hogy a földet ne huzzuk a kapával, hanem annak felszínét vágjuk vele.
15. Az ilyen gyomos kukorica tábla a falu szégyene, gazdája pedig saját magának és rossz munkáján keresztül dolgozó népünknek, így a békének is ellensége. A gyomok között nem fejlődik a növény, annál inkább fejlődik a növény között a gyom. A gyomok gyökereit kevés tápanyag jut és kevés lesz a termés is.
16. Ha metszetet készítünk a gyomos kukoricaföldből, ezt látjuk: A gyökérzet elsatnyul és a növény is elgyengül, mert a gyomok, amelyek ugyanakkor dus gyökereit

éresztettek és jól fejlettek, elszívják előle a tápanyagot. A kukorica gyökereihez kevés tápanyag jut és kevés lesz a termés is.

17. Mennyivel szebb a gondosan ápoltságos kukorica gyökérzete. Nem akadályozták fejlődését a gyomok. A gondos talajmunkát végző gazda elősegítette a növény fejlődését, a kukorica gyökérzete felveszi a talaj tápanyagát s az eredmény bő termés lesz. A tudomány tapasztalatai is igazolják a kunsági parasztokat, akik azt mondják, hogy egy kapálás 10 zsák csöves kukoricát jelent.

Vetített szöveg:

18. Az eddigi útmutatások valamennyi növényre vonatkoznak. Minden növénynél egyformán fontos a nedvesség tárolása, a porhanyós, laza talaj. Minden növény fejlődését elősegítjük a gyomok kiirtásával. Különböző növényeknek sajátos követelményei is vannak, erre tekintettel kell lennünk.
19. A legigénytelenebb, a napraforgó. Terméshozamát aránylag kevés, de gondosan végzett munkával, a fajta helyes megválasztásával nagymértékben növelhetjük. Egytányéru, alacsony törzsű, koránérő fajtákat vessünk.
20. Kelés után a napraforgó ápolásának első munkája a sarabolás. A növény szárának és gyökérzetének fejlődéséhez, hogy megfelelő helyet biztosítsunk, 6-8 leveles korban 60-70 cm-es tőtávolságra egyeljük meg. Csak így várhatunk bő termést adó, fejlett tányérokat, mint ezt a jobboldali képen láthatjuk. Ha elmulasztjuk a ritkítást, a napraforgó gyökérzete nem kap elég tápanyagot, sőt, kevés szemet tartalmazó tányért hoz.
21. A gondos növényápolás, a többszöri kapálás meghozza a maga gyümölcsét, mert a napraforgó dus gyökérzetet fejleszt és nagy termést hoz. Ha elhanyagoljuk a munkát

s csak egyszer kapálunk, nem fejlődik jól a gyökérzet, kevés tápanyagot kap, kisebb lesz a termése.

22. Virágzás előtt végezzük el a kacsolást. A hajtásokat tőből távolítsuk el. Nem érdemes több tányér reményében elhanyagolni ezt a munkát, mert mint azt a baloldali rajzon is láthatjuk, több tányér lesz, de kicsi. A gondos munkát végző termelő napraforgója egy, de szépen fejlett tányért hoz és sokkal több és jobb minőségű lesz ennek az egynek a termése, mint a sok kicsinek.
23. Az alsónémedi tszes gazdaság ápoló napraforgó táblája, 15-17 q termést gyűjtöttek be holdanként. Erről az egyenletesen fejlett napraforgótábláról nemcsak jó jövedelmet értek el gondos munkájukkal, de bő terméssel segítették az ipar fejlődését, dolgozó népünk életszínvonalának emelkedését.

Vetített szöveg:

24. A cukorrépa gondos munkát igényel. A fáradság ára bőven megtérül, 150-200 q termést takaríthat be holdanként, aki jól végzi az ápolási munkát. Ez 3-4 ezer forint jövedelmet jelent.
25. A kikelt cukorrépa vetést a kelés után saraboljuk meg. Ilyenkor csak sorközét kapáljuk. Az így fellazított talajban még az eddig ki nem kelt magok is kikelnek. A gyomtalanított sorközü cukorrépa vetés gyorsan növekszik.
26. A sarabolást – mihelyt a répa négy levelet növesztett – az egyelés kövesse. A négylevélben lévő répánál már megállapíthatjuk, melyik az erősebb. Tovább azonban ne halogassuk az egyelést.

Egyeléskor rendkívüli gondossággal járjunk el. 18-22 cm tőtávolságra, mindig a legerősebbet hagyjuk meg,

hetenként kapálta az öntözött répát s idejében adagolta a műtrágyát. Munkája eredménye: kat. holdanként 350 q cukorrépatermés. Az ilyen termés több, mint 7 ezer forint jövedelmet jelent holdanként.

Vetített szöveg:

32. A burgonya ép úgy megköveteli a gondos munkát, mint a cukorrépa. Ápolásának különleges munkája a töltögetés. Ezt lehetőleg eső után akkor végezzük, mikor a föld már nem sáros.
33. Virágzik a gulacsi tszes burgonyatáblája. Tagjai háromszor töltögették burgonyájukat. Dus lombja alatt bő termést adó tövek fejlődtek. Hogy a nedvesség elpárolgását meggátolják, még aratás után is megsarabolták egyszer a burgonya sorközét. A burgonya ültetést egyébként április derekán 70x35 cm-es tőtávolságra végezték el.
34. A burgonyát, mikor a szára a 10-12 cm-t elérte, töltögetni kell. A töltögetés magassága a növény szárának feléig érjen. Földalatti szárok, ugynevezett stólok fejlődnek ki a töltögetés hatására. A stólokon fejlődik ki később a gumó. Fontos, hogy töltögetéskor nedves legyen a föld, s ne csináljunk túl lapos, vagy hegyes töltést.
35. A töltögetést virágzásig legalább háromszor meg kell ismételni, mert minden töltögetéskor újabb stólok, azokon újabb gumók fejlődnek. A képen az első töltögetéskor fejlődött stólokon már láthatók a gumók és az is látható, hogy a második töltögetés hatására újabb stólok és gumók fejlődtek.
36. A töltögetést nem szabad elhanyagolni. A két kép összehasonlításából szembetűnően látszik az eredmény. Az a gazda, aki elhanyagolja a töltögetést, kevés, gyenge gumótermésre számolhat. Aki idejében elvégezte ezt a mun-

kát, annak burgonyája sok és jól fejlett gumót terem, holdanként 80-100 q, vagy ennél több termést ad.

37. Időben és jól végzett töltögetésnél, a virágzáskor kihuzott burgonyán már ilyen szép gumókat találunk. Ezek a gumók a szedésig még jobban megnőnek s ugyanakkor a későbbben fejlett stólok gumója is kifejlődik és beérik.
38. A legegészségesebb tövek kijelölését hívjuk pozitív szelekciónak. A megjelölt tövek fejlődését állandóan kísérvük figyelemmel. Külön szedjük és csak a teljes egészséges tövek tyuktojásnagyságu gumóit hagyjuk meg ültetésre.
39. A fejlődésben visszamaradt fonnyadt, beteg töveket, azonnal távolítsuk el. Ezt nevezzük negatív szelekciónak. Az ilyen beteg tövek az egészséges töveket is megfertőzik, ezért a kiszedett beteg tövek szárát, gyökereit égessük el, gumóit pedig sürgősen használjuk fel.

Vetített szöveg:

40. A kukorica vetésére április végén, május elején kerül sor. Vetésig földjét tartsuk gyommentesen és porhányósan. A kikelt kukorica első ápolási munkája a könnyű fogasolás. Ezt kövesse az első kapálás. Akkor számíthatunk bő kukoricatermésre, ha legalább háromszor kapálunk. A kukoricát 70 cm-es főtávolságra egyeljük ki.
41. A négyzetes vetéssel megkönnyítjük a kukorica művelését, mert keresztben is, hosszában is használhatjuk a fogatos kapát. Az egyenlő sor és növénytávolság következtében minden növényre egyforma tenyészterület jut, egyenlően fejlődik. Az a tapasztalat, hogy a négyzetesen vetett kukorica sokkal nagyobb termést ad. Álla-

48. Üszkös kukoricató: a kukoricatáblát a nyár folyamán többször át kell vizsgálnunk és az üszkös töveket el kell távolítani. Ne várjuk meg, míg beérik az üszök, mert egyetlen üszkös kukoricató a fél falu kukoricáját megfertőzi.
49. Rékási Piroska az eszenyi Hruhesov-kolhoz munkacsoport vezetője, a kárpátukrán parasztküldöttség egyik tagja a martonvásári növénynevelő telepen bemutatja a kukorica pótbeporzás helyes alkalmazását a kutatóinknak. A kukoricatermelés hozamát, a pótbeporzásos módszer alkalmazásával – amikor az egyik kukoricató címerének himporát rászórjuk a másik tő virágzatára – nagymértékben növelhetjük. A későn fejlődő csövek is egyenlő szemtermést hoznak.

Vetített szöveg:

50. A dohány termelése viszonylag kis területen folyik. A nagyobb termés érdekében sűrű kapálást kíván. Fontos, hogy a dohány földjét állandóan porhanyósan tartsuk.
51. Orosházán a Dózsa tszcs érte el a legjobb dohánytermést. Dohányukat május első napjaiban palántázták ki a tszcs tagjai és azt eleinte hetenként, később kéthetenként sarabolták, illetve kapálták.
52. A dohányt 3-4 cm mélyen kapáljuk. A földet sohase huzzuk a kapával. Sok nedvességet igénylő növény s csak akkor tud szép leveleket növeszteni, ha gyökérzete könnyen felveheti a tápanyagot a talajból.
53. Bugázzák a dohányt a tisztaeszlári tszcs dolgozói. Mikor a dohány virágzani kezd, el kell vegezni a bugázást. Az a helyes, ha nem várjuk meg a virág

kinyílását, hanem korábban eltávolítjuk azt. Ezzel a növény a feldolgozott tápanyagot nem a virág és magvak kifejllesztésére hanem a levelek fejlődésére fordítja.

54. Gondos munkájuk eredményeként bő dohánytermést arattak a nagyhalászi **•Vörös Csillag•** tszcs tagjai. A leszedett dohánylevelet ilyen szárítóköteleken dohánypajtákba szárítják. A felfűzésnél vigyázzunk, nehogy a levél megtörjön. Arra is ügyelni kell, hogy ne legyen zsufolt a felfűzött dohány, mert megfűled.

Vetített szöveg:

55. A jó termés mindnyájunk érdeke. A dolgozó nép általa vetőmaggal, műtrágyával, gépekkel segíti a termelőket. Termeljünk minél többet, ezzel erősítjük népgazdaságunkat s vele a béke táborát. A nép állama megbecsüli, jutalomban, kitüntetésben részesíti a legjobb munkát végzőket.
56. Kuni Gyula, a nagyhalászi Dózsa tszcs tagja, kiváló napraforgó terméséért a magyar munkaérdemrend bronz fokozatát és vele 1500 forint pénzzutalmat kapott.
57. Zdrajevics Pálné, a kátai **•December 21•** tszcs tagja 55 mázsa kukoricát termelt egy holdon s megkapta érte a munkaérdemrend bronz fokozatát, 1500 forint jutalommal.
58. Csesztregi Lajos, a becshelyi Rákosi tszcs tagja, holdanként 127 mázsa burgonyát termelt s ezért a munkaérdemrend bronz fokozatát kapta és még 1500 forint pénzzutalmat.
59. Csillag József, a péri **•Micsurin•** tszcs tagja 228 má-

za cukorrépatermés eléréséért 3000 forint pénzjutalmat és a munkaérdemrend ezüst fokozatát kapta.

60. Kövessük a kitüntetett dolgozók példáját, végezzünk minél jobb munkát s bő terméssel járuljunk hozzá felemelt ötéves tervünk teljesítéséhez.

A **„Beszélő Képek”** 1949–1950–1951. oktatási évadban megjelent előadássszövegeinek és filmdiasorozatainak címjegyzéke.

Szabad Föld Téli Esték:

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom (Sz.-1. sz.)

Képek a szovjet kolhozok életéből (Sz.-2. sz.)

Szovjetunió, a béke őre (Sz.-3. sz.)

Sztálin élete (Sz.-4. sz.)

Moszkva felé tekint a világ (Sz.-5. sz.)

A szovjet falu kulturélete (Sz.-6. sz.)

Felszabadult ország – felszabadult nép (Sz.-8. sz.)

Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészállatvásár
(Sz.-9. sz.)

Aratás a nagyszénási **„Dózsa”** termelőszövetkezetben
(Sz.-10. sz.)

Boldog jövőnk – öt éves tervünk (Sz.-11. sz.)

800 millió ember a békéért (Sz.-12. sz.)

A koreai nép harca a szabadságért (Sz.-13. sz.)

Második parasztküldöttségünk útja a Szovjetunióban
(Sz.-14. sz.)

Képek néphadseregünk életéből (Sz.-15. sz.)

Faekétől a traktorig (Sz.-16. sz.)

Hogyan él a péri **„Micsurin”** termelőcsoport parasztsága.
(Sz.-17. sz.)

Hogyan él a kistormási **„Dózsa”** termelőszövetkezet
parasztsága (Sz.-18. sz.)

A gyapottermelés (Sz.-19. sz.)

Zöld futószalag (Sz.-20. sz.)

A legfontosabb növényápolási munkák (Sz.-21. sz.)

Képek a Szovjetunióból:

Képek a Szovjetunióból (Szu-1.sz.)

Tavaszi a kolhozban (Szu-2.sz.)

Természettudományi:

A csillagos ég (T.-1. sz.)

Az állattenyésztés új utjai (T.-2. sz.)

Micsurin a természet nagy átalakítója (T.-3. sz.)

A növények élete (T.-4. sz.)

A világ, amelyben élünk (T.-5. sz.)

Az ember származása (T.-6. sz.)

Művészeti :

A szovjet festőművészet (M.-1. sz.) (Színes üvegdiapozitív.)

Mesék :

Mese az aranykakasról (M.-2. sz.)
A cár és a madár (M.-3. sz.)

Hiradó:

Győr- Sopron, Hajdu- Bihar, Pest, Veszprém, Zala megyei
hiradó (II.-1. sz.)

Játék filmek :

Az ezred fia
Mr. Twiszter
Sztálingrádi csata I- II. rész.
Az ifju gárda I- II. rész.

Aktuális :

Május elseje a dolgozók harcos ünnepe (A.-1. sz.)
Magyarország felszabadulása (A.-2. sz.)
Nők harca a békéért (A.-3. sz.)

Felelős kiadó: Szigeti László.

Typopress vállalat, V., Reáltanoda-utca 5.

Felelős vezető: Mező Sándor.